

Hørings svar fra Linea – forslag til endringer i kraftberedskapsforskriften

Fra: Linea AS

Til: Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Innledning

Linea støtter NVEs målsetting om å styrke reparasjonsberedskapen i kraftforsyningen i lys av et mer sammensatt risikobilde og en skjerpet sikkerhetspolitisk situasjon. Det er positivt at NVE legger til grunn en mer risikobasert tilnærming til dimensjonering av beredskap og tydeliggjør behovet for utholdenhet og evne til å håndtere samtidige hendelser i kraftsystemet.

Samtidig mener Linea at økt fokus på reparasjonsberedskap i større grad må ses i sammenheng med den generelle utviklingen av kraftsystemet og de omfattende investeringene som nå planlegges i strømmettet. Gjennom områdeplanene til Statnett står store deler av kraftsystemet foran betydelige nettførsterkninger for å legge til rette for økt kraftproduksjon, elektrifisering og ny næringsutvikling.

Når kravene til beredskap og robusthet i kraftsystemet samtidig foreslås skjerpet, er det etter Lineas vurdering nødvendig at dette også vurderes i sammenheng med hvordan tiltakene skal finansieres og hvordan kostnadene fordeles i kraftsystemet.

For nettselskaper i distriktene, med lange nettstrekninger, lite masket nettstruktur og et begrenset kundegrunnlag, vil økte krav til beredskap kunne gi betydelige kostnadsøkninger. Linea mener derfor at det er nødvendig å se beredskapskravene i sammenheng med finansieringen av kraftsystemet.

Linea vil derfor understreke behovet for at økte beredskapskrav ses i et bredere systemperspektiv, der både nettutvikling, kostnadsfordeling og finansiering inngår som en del av vurderingen.

Sårbar nettstruktur i distriktene

Store deler av Helgeland er kjennetegnet av et langstrakt strømnnett med store geografiske avstander og et relativt begrenset kundegrunnlag. Nettstrukturen er i mange områder lite masket, og mulighetene for redundans og N-1-løsninger er begrenset.

Dette innebærer at bortfall av viktige enkeltkomponenter i nettet raskt kan få store konsekvenser for forsyningssikkerheten. Samtidig vil tiltak for å bygge opp ytterligere robusthet ofte være svært kostnadskrevenende, fordi det krever lange linjeforbindelser, nye nettkoblinger eller omfattende nettførsterkninger.

I tillegg må slike tiltak ofte balanseres mot hensynet til natur, miljø og arealbruk, ikke minst i områder med viktige interesser for blant annet reindriften på Helgeland.

Erfaringer fra hendelser på Helgeland

Hendelser i regionen det siste året illustrerer tydelig hvor sårbart et langstrakt kraftsystem kan være.

Før jul oppstod et havari på en transformator i regionalnettet tilknyttet Statnett på Trofors. Dersom transformatoren ikke hadde latt seg reparere relativt raskt, ville leveringstiden på en erstattende transformator kunne vært flere måneder. Et slikt scenario ville vært svært kritisk for forsyningssikkerheten i deler av regionen.

Kort tid etter opplevde Helgeland et kraftig uvær i romjulen der blant annet to regionalnettslinjer falt ut samtidig.

Disse hendelsene illustrerer hvordan konsekvensene raskt kan forsterkes i et nett med begrenset redundans. Ikke bare påvirkes strømforsyningen direkte, men også kritisk infrastruktur som mobilnett og nødnett kan falle ut relativt raskt. Dette påvirker både nettselskapenes mulighet til effektiv feilretting og samfunnets generelle beredskap.

Sikkerhetspolitisk situasjon og nytt risikobilde

Den geopolitiske situasjonen og økt oppmerksomhet rundt kritisk infrastruktur innebærer at kraftforsyningen må ta høyde for et mer komplekst trusselbilde.

Åpne grenser og tilgjengeligheten av ny teknologi, som for eksempel droner, gjør det lettere å kartlegge og potensielt ramme kritiske anlegg. Samtidig må det legges til grunn at aktører som ønsker å skade kritisk infrastruktur kan ha god innsikt i hvilke komponenter i kraftsystemet som er særlig sårbare.

Dette stiller nye krav til både forebygging og reparasjonsberedskap i kraftsystemet.

Samspill mellom transmisjonsnett og regional- og distribusjonsnett

Linea vil også peke på betydningen av et tettere samspill mellom transmisjonsnettet og regional- og distribusjonsnettet når beredskap og reparasjonsevne i kraftsystemet vurderes.

Linea mener at det vil være hensiktsmessig at det i større grad gjennomføres analyser av hvordan samtidige hendelser i transmisjonsnettet kan påvirke regional- og distribusjonsnettet i ulike deler av landet. Slike analyser bør gjennomføres i samarbeid mellom Statnett og berørte nettselskaper.

En mer systematisk gjennomgang av slike scenarier vil kunne gi bedre oversikt over konsekvenser i hele kraftsystemet og bidra til å identifisere avbøtende tiltak både i transmisjonsnettet og i regional- og distribusjonsnettet.

Kostnadsfordeling og økonomiske rammebetingelser

Linea vil også peke på at økte krav til beredskap og robusthet kommer i tillegg til andre strukturelle forhold som allerede påvirker nettselskapenes økonomi.

Blant annet gjelder dette:

- bruk og fordeling av flaskehalsinntekter
- innmatningstariffer fra ny produksjon som i dag i stor grad tilfaller sentralnettet
- betydelige investeringer i regionalnett for å legge til rette for ny kraftproduksjon

For regionale nettselskaper som allerede har investert betydelige beløp i nett for å koble til ny produksjon, oppleves det som en utfordring at kostnadene i stor grad bæres regionalt, mens deler av inntektsstrømmene tilfaller andre nivå i kraftsystemet.

Når kravene til beredskap nå foreslås styrket ytterligere, er det etter Lineas vurdering viktig at også finansieringsmodellene vurderes i sammenheng med dette.

Avsluttende merknader

Linea støtter NVEs ambisjon om å styrke beredskapen i kraftforsyningen. Samtidig er det viktig at regelverket utformes slik at det tar hensyn til de strukturelle forskjellene i kraftsystemet mellom ulike deler av landet.

I områder med lange avstander, lite masket nett og et begrenset kundegrunnlag vil tiltak for å øke robustheten kunne bli betydelig mer kostnadskrevende enn i mer sentrale strøk.

Linea mener derfor at det er viktig at NVE i det videre arbeidet:

- tydeliggjør rammene for risikobaserte vurderinger
- vurderer hvordan økte beredskapskrav påvirker kostnadsnivået i distriktene
- ser beredskapskravene i sammenheng med finansieringsmodeller og økonomiske rammebetingelser i kraftsystemet

Dette er viktig for å sikre en beredskap som både er robust og samfunnsøkonomisk bærekraftig.

Vennlig hilsen

Steinar Benum
Daglig leder